

Een goede boterham dankzij blaarkoppen

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaar	Huug Scherff (58)
opvolger	Hanjo Scherff (20)
plaats	Almkerk
grondgebruik	ruim 40 ha, waarvan 6 ha mais
aantal melkkoeien	77
aantal stuks jongvee	25
levensduur	9,7 jaar
vervangingspercentage	10-15%
melkproductie	6000 kg, 4,57% vet, 3,68% eiwit

Huug Scherff is de enige veehouder in Brabant die alleen maar rode Groninger blaarkoppen in de wei heeft lopen. Afstappen van het ras is hij niet van plan. De kleinere, sobere koeien passen met een gemiddelde levensduur van 9,7 jaar en een vervangingspercentage van ongeveer 15 procent perfect bij zijn bedrijf in Almkerk.

TEKST GRIETJE DE VRIES

Huug Scherff (58) komt uit het weiland fietsen, waar hij net zijn 77 rode blaarkoppen heeft achtergelaten. Het is een mooi gezicht, het Groningse ras in de weilanden van Almkerk in Noord-Brabant. 'We zijn de enige melkveehouders in Brabant die een veestapel met alleen maar blaarkoppen hebben', vertelt Huug. Dat was volgens hem vroeger wel anders, maar inmiddels is de blaarkop in Brabant een zeldzaam gezicht. Zelf moet hij er niet aan denken om de blaarkoppen weg te doen. Zijn hele bedrijfsvoering is ingericht rond blaarkoppen. 'Blaarkoppen zijn sobere, kleinere dieren. Ze hebben niet veel nodig, ze krijgen een eenvoudig rantsoen van alleen gras en mais en nog wat brok in de melkstal.' Met een productie van 6000 kg en met gehalten van 4,57% vet en 3,68% eiwit, die geleverd wordt aan Delta-Milk, kan de melk-veehouder goed uit de voeten. 'Melkproductie zegt niet alles, het is het totaalplaatje dat belangrijk is. Uiteindelijk zie je op de bank wel hoe goed het gaat.'

Brood voor twee gezinnen

De blaarkoppen zijn in de jaren vijftig op het bedrijf gekomen dankzij Huugs vader. In 1984 kwam Huug in de maatschap bij zijn broer Peter (67) toen zijn vader eruit ging. Sinds dit jaar is zijn broer weer uit de maatschap, maar al die tijd hebben de twee broers en hun gezinnen een goede boterham gehad volgens Huug. Zonder dat er structureel buiten de deur werd bijverdiend. 'De adviseurs vertelden ons dat dat echt niet zou gaan, twee gezinnen op zo'n klein bedrijf. Op advies van onze vader probeerden we het toch en daar hebben we nooit spijt van gehad.' Inmiddels staat zijn opvolger in de startblokken. Huugs zoon Hanjo (20) heeft nog één jaar te gaan op de has en gaat in de maatschap. Beiden zien geen reden om over te

stappen naar een ander ras. 'Dankzij de blaarkoppen zijn we kostenefficiënt en dat zijn we altijd geweest. Geregeld worden er door het accountantskantoor vergelijkingen gemaakt met andere bedrijven. Ons saldo melkvee zit boven het gemiddelde, meestal rond de 10 cent erboven', vertelt Huug.

Alles van eigen land

Dat saldo krijgt het bedrijf vooral voor elkaar door lage kosten. Zo zijn de voerkosten lager dan gemiddeld, aangezien de koeien alleen voer van eigen land krijgen. 'Dit past goed in het nieuwe plan van de minister. Deze met uitsterven bedreigde koeien zijn eigenlijk goed op de toekomst voorbereid', vertelt Huug. Het rantsoen bestaat uit weidegras of graskuil en daarbij krijgen ze gemiddeld 7 kg mais. Verder koopt hij ook weinig krachtvoer aan, de koeien krijgen per dag gemiddeld 4 kg brok bij in de melkstal. 'Dat is een voordeel van blaarkoppen. Het zijn sobere dieren en vragen dus geen hoog rantsoen. Ze kunnen tegen een stootje.' Dat de blaarkoppen tegen een stootje kunnen, is terug te zien in de levensduur en dierenartskosten. De gemiddelde leeftijd bij afvoer van de veestapel was de afgelopen twaalf maanden 9,7 jaar, waardoor ook de vervangingsgraad met 10 à 15 procent laag is. Daarnaast is het vier jaar geleden dat Scherff voor het laatst een doosje penicilline nodig had. De veeartskosten zijn ook laag, de meeste kosten zijn voor standaardbehandelingen.

Minder onkosten door eenvoud

De blaarkoppen passen goed in het bedrijf, maar ook de arbeid die Huug zelf verricht, is kostenefficiënt. Een machine om het voer voor het voerhek te krijgen vindt hij niet echt nodig. De kuilbalen worden neergezet op het voerpad en de kuil gooit hij voor de dieren met de hooivork. Ook de mais wordt niet machinaal de stal

Door het lage vervangingspercentage van 15 procent staat er niet veel jongvee op het bedrijf

ingereden, maar haalt hij met een grote bolderwagen met de hand van de bult. 'Een voordeel is dat je de mais veel minder loshaalt, waardoor het langer goed blijft', volgens Huug. Het is wel handwerk, maar de eenvoud betekent voor hem minder onkosten. In de winter gaat er per week amper tien liter diesel door. 's Zomers is dit een ander verhaal, ze halen zelf de wintervoorraad binnen, behalve de mais. Dat wordt door de loonwerker gedaan.

Shoveltje voor arbeidsgemak

De kostenefficiëntie is ook terug te zien aan de stal, die in de basis nog uit 1979 stamt. Een nieuwe stal is er nooit gekomen, maar het gebouw is van binnen wel opgeknapt, zoals de verlichting, de waterleiding, de

drinkbakken en het nieuwe geïsoleerde asbestvrije dak. Dankzij het formaat van de blaarkoppen hebben ze nooit nieuwe ligboxen nodig gehad, of hogere voerhekken. 'De koeien passen nog altijd perfect in de stal, maar mijn opvolger niet', grapt Huug. Hanjo is zo'n 20 centimeter langer dan zijn vader, waardoor de 2 x 4 visgraat-melkstal niet meer een goede werkhogte biedt. 'Dat moeten we nog wel aanpassen', zegt Hanjo. Hij vult aan dat hij wel meer dingen wil veranderen. Binnen de stal, maar ook in het wagonpark. 'Ik vind dat er wel een minishovel mag komen. Mijn vader vindt het zo wel goed, maar ik zie toch wel de voordelen van een shoveltje, zoals bijvoorbeeld arbeidsgemak.' Beide mannen zijn wel enthousiast over de nieuwe verlichting in de stal, die ze sinds vorig jaar hebben aange-

legd. 'Met dit licht lijkt het net alsof de koeien gewoon in het daglicht staan', vertelt Huug. Er zitten nog meer nieuwe uitgaven aan de stal aan te komen. Al eerder genoemd is de melkstal, maar de provincie Brabant eist ook emissiearme stalvloeren. De huidige roosters liggen er al sinds 1979 en binnen twee jaar moeten er nieuwe vloeren in. Dat de oude roosters het al veertig jaar volhouden, verrast Huug zelf en hij grapt dat dat misschien ook wel door de lichtere koeien komt. 'Je bent toch eens toe aan nieuwe, dus we zijn blij dat we niet eerder kosten voor nieuwe roosters hebben gemaakt. Over het algemeen geven we hier niets uit voor dat we het geld verdienen hebben.'

Lagere melkproductie

Als Huug in de brandende zon tussen de koeien loopt, is de glimlach moeilijk van zijn gezicht te krijgen. 'Boeren is uiteindelijk gewoon met dieren werken. En de blaarkoppen versterken het werkplezier alleen maar. Zo weinig problemen en zulke rustige en makke dieren; ik beleef echt plezier aan ze.' Het is voor Huug moeilijk om nadelen van de blaarkopveestapel te bedenken, maar hij ziet er na lang denken toch één. Dat is de melkproductie, die flink onder de gemiddelde melkproductie van holsteins ligt. 'Je hebt meer koeien nodig om een gemiddelde bedrijfsproductie te bereiken, dat is natuurlijk zo.' Maar ook hier ziet de veehouder weer een lichtpuntje, aangezien de gehalten wel hoger liggen dan het gemiddelde. Iets anders waar hij vorige herfst problemen mee heeft gehad, is de vruchtbaarheid. 'Dat kwam volgens mij door het extreme warme weer van vorig jaar. Het inseminatiegetal ligt altijd rond de 1,4, maar na die warme zomer was dat wel hoger', vertelt Huug.

Blaarkop en Belgisch witblauw

Van zijn veestapel laat Huug alleen het jongvee en de 25 procent beste dieren insemineren met een blaarkopstier, omdat de vervangingsgraad op het bedrijf laag is. Per jaar houdt hij ongeveer twaalf vaarskalveren aan. De rest van de koeien krijgt een Belgisch witblauwe stier.

De witblauwe kalveren leveren nog wat extra vleestype in de toch al wat gespiegde blaarkopkalveren, wat hem per kalf meer oplevert. De omzet en aanwas van het bedrijf is ook bovengemiddeld hoog. Vorig jaar was dit 6,22 eurocent per liter melk. De koeien waar Huug wel mee verder fokt, selecteert hij op basis van de uier, robuustheid, gezondheid en vruchtbaarheid. 'Er zitten koeien bij waar nooit iets anders dan een blaarkop op mag, dat zou zonde zijn', vertelt Huug. Een van de stieren die hij veel heeft ingezet, is Rivierduin Rex, die koeien geeft met wat meer melktype. Rode blaarkoppen hebben zijn voorkeur, maar er loopt één koe in het koppel die wel zwartblaar is. 'Dat was een mooi vaarskalf van een goede koe en van een stier die ook zwartblaren geeft. Dan maakt de kleur niet meer uit', vindt Huug.

Genieten vanaf de fiets

Duidelijke toekomstplannen heeft Huug niet, hij leeft meer van dag tot dag. 'Ik ben dankbaar dat het gaat zoals het gaat, en dat ook nog met koeien waar je zoveel plezier aan beleeft.' Biologisch worden hoeft van hem niet, hij gebruikt met regelmaat nog droogzetters en voor het land behoudt hij liever de mogelijkheid om in te grijpen bij het onkruid. Voor een hoger inkomen hoeft hij het niet te doen, dus levert hij deze middelen liever niet in. 'Tot nu toe hebben we met twee gezinnen kunnen leven van dit bedrijf, dus dat is een goed teken', vertelt Huug. 'Verder zijn we afhankelijk van boven. We kunnen nog zo ons best doen, maar als het werk niet gezegend wordt, bereik je ook niets.' Met de opvolger op komst komt Huug weer in een nieuwe fase. Het moment dat hij net als zijn broer van een pensioen kan gaan genieten, komt dichterbij. 'Ik begrijp nu mijn vader heel goed. Die kwam op zijn 85e nog steeds op de fiets langs om bij de blaarkoppen te kijken. Tranen in zijn ogen kreeg hij ervan, zo mooi vond hij het om de blaarkoppen te zien.' Op de vraag of Huug zelf ook op zijn oude dag nog dagelijks komt langsfietsen om van de blaarkoppen te genieten, antwoordt hij met een knipoog: 'Nee hoor. Ik heb ook een auto.'

